

PATVIRTINTA

Viešosios įstaigos Audito ir apskaitos tarnybos direktoriaus 2010 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. VAS-6

41-ASIS VERSLO APSKAITOS STANDARTAS „ĮMONIŲ SKAIDYMAS“

(Žin., 2010, Nr. 23-1117)

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šio standarto tikslas – nustatyti įmonių skaidymo ir atskyrimo (toliau – skaidymas) ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo apskaitoje ir pateikimo finansinėse ataskaitose tvarką.

2. Šis standartas taikomas, kai:

2.1. suskaidytos įmonės turtas ir įsipareigojimai išdalijama kitoms veikiančioms įmonėms, o suskaidyta įmonė nustoja veikti;

2.2. iš suskaidytos įmonės įsteigiamos dvi ar daugiau įmonių, kurioms tam tikromis dalimis perduodama šios įmonės turtas ir įsipareigojimai, o suskaidyta įmonė nustoja veikti;

2.3. atskiriama veiklą tęsiančios įmonės dalis ir šios dalies turto ir įsipareigojimų pagrindu įsteigiama viena ar kelios įmonės.

3. Šis standartas netaikomas įmonių pertvarkymo ir verslo jungimo apskaitai.

4. Prieš skaidymą įmonės turi užtikrinti, kad iki skaidymo pradžios turtas ir įsipareigojimai apskaitoje buvo užregistruoti balansinėmis vertėmis verslo apskaitos standartų nustatyta tvarka.

5. Šiame standarte žodis akcininkas suprantamas kaip pelno siekiantis juridinis ir (ar) fizinis asmuo, įgijęs įmonės akcijų, pajų ar kitų nuosavybės teisių (toliau – akcijos). Įstatiniu kapitalu šiame standarte yra vadinamas taip pat ir pagrindinis, ir pajinis, ir įmonės savininko ar panašus kapitalas.

6. Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (Žin., 2000, Nr. 74-2262), Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatyme (Žin., 2000, Nr. 64-1914; 2003, Nr. 123-5574) ar kituose teisės aktuose vartojamos sąvokos turtas, teisės ir pareigos šiame standarte vadinamos turtu ir įsipareigojimais.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

7. **Tikroji vertė** – suma, už kurią gali būti apsikeista turtu ar paslaugomis arba už kurią gali būti įskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti arba parduoti turtą arba įskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

III. ĮMONIŲ SKAIDYMO BŪDAI

8. Šiame standarte yra aptariami trys skaidymo būdai: įmonės dalies atskyrimas, įmonės reorganizavimas padalijimo ir išdalijimo būdais.

9. Padalijimas yra vienos įmonės skaidymas įsteigiant dvi ar daugiau įmonių, kurioms tam tikromis dalimis perduodama suskaidytos įmonės turtas ir įsipareigojimai.

10. Išdalijimas yra skaidomos įmonės turto ir įsipareigojimų išdalijimas kitoms veikiančioms įmonėms.

11. Atskyrimas yra veikiančios įmonės turto ir įsipareigojimų dalies atskyrimas ir iš atskirtos dalies vienos ar kelių tos pačios teisinės formos naujų įmonių kūrimas. Išskyrus standarto IV–VI skyrius, įmonė, nuo kurios atskiriama dalis, toliau vadinama skaidyme dalyvaujančia, atskirta įmonės dalis vadinama po skaidymo sukurta nauja įmone, atskyrimo sąlygos – skaidymo sąlygomis.

12. Sprendimą dėl įmonės skaidymo priima skaidomos ir skaidyme dalyvaujančios įmonių visuotiniai akcininkų susirinkimai ar kiti teisės aktų nustatyti organai (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos Vyriausybė – dėl valstybės įmonių skaidymo; savivaldybės taryba – dėl savivaldybės įmonių skaidymo; priežiūros institucija – dėl kredito unijos skaidymo).

13. Suskaidytų įmonių turtą ir įsipareigojimus perima ir apskaitoje registruoja po skaidymo sukurta naujos ar veiklą tęsiančios įmonės pakeistų įstatų įregistravimo data, jeigu skaidymo sąlygose nenustatyta kitaip. Turtas ir įsipareigojimai įmonėms paskirstomi pagal skaidymo sąlygas.

14. Iki skaidymo būdu sukurta naujos ar veiklą tęsiančios įmonės pakeistų įstatų įregistravimo datos skaidoma įmonė ar įmonė, kurios dalis atskiriama, ūkinės operacijas ir ūkinius įvykius apskaitoje registruoja verslo apskaitos standartų nustatyta tvarka, t. y. apskaitą tvarko pagal tą pačią apskaitos politiką, kuri buvo taikoma iki sprendimo skaidyti ar atskirti įmonės dalį priėmimo.

15. Įmonių turtas, įsipareigojimai ir nuosavas kapitalas skaidomi skaidymo sąlygose nustatyta tvarka.

16. Padalijant, išdalijant skaidomas įmones ar atskiriant skaidomų įmonių dalį, perduodami turtas ir įsipareigojimai iš apskaitos registru nurašomi balansinėmis vertėmis.

17. Po padalijimo, išdalijimo ar atskyrimo įsteigtų naujų įmonių apskaitoje visas gautas turtas ir įsipareigojimai gali būti registruojami vienu iš būdų: arba balansine verte, arba tikrąja verte.

IV. ĮMONIŲ PADALIJIMAS IR IŠDALIJIMAS

18. Kai įmonė skaidoma padalijimo ar išdalijimo būdu, jos turtas ir įsipareigojimai perduodami įkurtoms naujoms ar kitoms veikiančioms įmonėms, o skaidomos įmonės apskaitoje registruojamas turto, įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo sumažėjimas.

19. Padalytos ar išdalytos įmonės turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, nurodytas skaidymo sąlygose, lemia įsteigtos naujos ar veikiančios įmonių nuosavo kapitalo dydį ir jų apskaitoje priėmimo ir perdavimo dieną nuosavas kapitalas registruojamas pagal skaidymo sąlygas įstatinio kapitalo ir kitose nuosavo kapitalo sąskaitose. Jeigu skaidymo sąlygose nenurodyta, kokiose nuosavo kapitalo sąskaitose turėtų būti registruojamas turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, jis registruojamas formuojamo įstatinio kapitalo ir akcijų priedų ar nepaskirstytojo pelno (nuostolių) sąskaitose.

20. Naujos ar veikiančios įmonės apskaitoje registruojant turtą ir įsipareigojimus balansinėmis ar tikrosiomis vertėmis, gali susidaryti skaidymo sąlygose nurodytų ir registravimo dieną esančių turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, kuris nulemia nuosavo kapitalo pokytį. Minėtas skirtumas registruojamas nuosavo kapitalo sąskaitoje *Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)*.

V. ĮMONĖS DALIES ATSKYRIMAS

21. Veiklą tęsiančios įmonės dalies atskyrimas apskaitoje registruojamas balansine verte.

22. Įmonė, perdavusi turtą ir įsipareigojimus kuriamai naujai įmonei, savo apskaitoje registruoja turto ir įsipareigojimų sumažėjimą ir mažina skaidymo sąlygose numatytų nuosavo kapitalo straipsnių sumas. Jeigu pagal skaidymo sąlygas perduodančios įmonės įstatinis kapitalas sumažintas naikinant akcijų dalį arba mažinant akcijų nominalias vertes, tai kiti nuosavo kapitalo straipsniai koreguojami perduoto turto, įsipareigojimų verčių ir įstatinio kapitalo mažinimo sumos skirtumu.

23. Po atskyrimo gauto turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, nurodytas skaidymo sąlygose, lemia įsteigtos naujos įmonės nuosavo kapitalo dydį. Priėmimo ir perdavimo dieną nuosavą kapitalą įmonė savo apskaitoje registruoja pagal skaidymo sąlygas įstatinio kapitalo ir kitose nuosavo kapitalo sąskaitose. Jeigu skaidymo sąlygose nenurodyta, kokiose nuosavo kapitalo sąskaitose turėtų būti registruojamas turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, jis registruojamas formuojamo įstatinio kapitalo ir akcijų priedų ar nepaskirstytojo pelno (nuostolių) sąskaitose.

24. Naujos įmonės apskaitoje registruojant turtą ir įsipareigojimus balansinėmis ar tikrosiomis vertėmis, gali susidaryti skaidymo sąlygose nurodytų ir registravimo dieną esančių turto ir įsipareigojimų verčių skirtumas, kuris nulemia nuosavo kapitalo pokytį. Minėtas skirtumas registruojamas nuosavo kapitalo sąskaitoje *Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)*.

VI. VERSLO DALIES PARDAVIMAS

25. Verslo dalies pardavimas nelaikomas skaidymu. Parduotą verslo dalį įmonė savo apskaitoje registruoja sumažindama turtą ir įsipareigojimus ir didindama pelną ar nuostolį dėl verslo dalies pardavimo. Verslo dalį įsigijusi įmonė įgytą turtą ir įsipareigojimus savo apskaitoje registruoja 14-ojo verslo apskaitos standarto „Verslo jungimai“ nustatyta tvarka.

VII. INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS AIŠKINAMAJAME RAŠTE

26. Bet koku būdu skaidomos įmonės, kai jos skaidymas finansinių metų pabaigoje dar nebaigtas, aiškinamajame rašte turi būti atskleidžiama:

26.1. sprendimo skaidyti įmonę aplinkybės ir jo priėmimo data;

26.2. skaidymo būdas (išdalijimas, padalijimas, atskyrimas);

26.3. po skaidymo pasibaigiančios įmonės ir veiksiančių įmonių pavadinimai, jų veikla;

26.4. po skaidymo veiksiančių įmonių akcijų skaičius pagal klases ir jų nominali vertė;

26.5. numatoma data, kada po skaidymo pasibaigiančios įmonės akcininkams suteikiama teisė į įmonės, kuri veiks po skaidymo, pelną, ir visos su šia teise susijusios sąlygos;

26.6. numatoma data, kada po skaidymo pasibaigiančios įmonės turtas ir įsipareigojimai perduodami po skaidymo veiksiančiai įmonei ir kada sandoriai įtraukiami į šios įmonės apskaitą;

26.7. principai, pagal kuriuos buvo pasidalinta įmonė ir atiduodamo turto balansinės ir tikrosios verčių skirtumas, jeigu jis reikšmingas.

27. Iš suskaidytos įmonės įsteigtos naujos įmonės aiškinamajame rašte pirmais ir antrais finansiniais metais turi būti atskleidžiama:

27.1. įmonės įsteigimo data ir taikytas skaidymo būdas;

27.2. suformuoto įstatinio kapitalo dydis, t. y. kiek ir kokių akcijų buvo išleista formuojant įstatinį kapitalą;

27.3. įmonės gauto turto ir įsipareigojimų sudėtis ir apskaitoje užregistruotos jų vertės.

28. Po skaidymo veikiančios įmonės aiškinamajame rašte pirmais ir antrais metais turi būti atskleidžiama:

28.1. taikytas skaidymo būdas;

28.2. įstatinio kapitalo pokytis ir dydis po skaidymo, t. y. kiek ir kokių akcijų sudaro įstatinį kapitalą;

28.3. įmonės gauto ar perduoto turto ir įsipareigojimų sudėtis ir apskaitoje užregistruotos gauto ar perduoto turto ir įsipareigojimų vertės.

VIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Šis standartas turi būti taikomas apskaitoje registruojant ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su įmonių skaidymu, ir sudarant įmonių, kurių skaidymas pradėtas 2010 m. liepos 1 d. ir vėliau, finansines ataskaitas. Jis gali būti taikomas taip pat registruojant apskaitoje ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, susijusius su įmonių skaidymu, ir sudarant įmonių, kurių skaidymas nebaigtas iki 2010 m. liepos 1 d., finansines ataskaitas.